

13.8.2014

POL -2014-10187

Valtiovarainministeriö

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö 1.7.2014, VM033:00/2014

Arvopaperien säilytysmallien laajentumisen ja yhdentyvien markkinarakenteiden toteuttamisen arviointi sekä arvopaperikeskusasetuksen täytäntöönpanon valmistelu

1 Taustaa

Valmistelutyötä tehneen työryhmän tehtävänä on ollut arvioida, miten arvopaperien säilytysmallien laajentuminen ja yhdentyvät markkinarakenteet voidaan mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla toteuttaa ottaen huomioon tärkeät osakeomistuksen julkisuuteen liittyvät näkökohdat sekä valmistelemaan arvopaperiasetuksen voimaantulon johdosta tarvittavat lainsäädäntömuutokset.

2 Helsingin poliisilaitoksen lausunto

2.1 Hallintarekisteröinnin muutoksista yleisesti

Hallintarekisteröintiä on ehdotettu muutettavaksi siten, että jatkossa myös suomalaisten sijoittajien arvo-osuudet voitaisiin hallintarekisteröidä osin jopa varsin moniportaisesti. Muutosta ei voida pitää rikostorjunnan kannalta miltään osin perusteltuna, koska valvova viranomainen ei voi suoraan tunnistaa suomalaista sijoittajaa hallintarekisterin takaa. Ajantasaiseen luetteloon on merkitty vain hallintarekisteröinnin hoitaja.

2.2 Viranomaisten tiedonsaantioikeus

Ehdotuksessa on huomioitu viranomaisten oikeudet saada tietoja todellisesta sijoittajasta, mutta valvova viranomainen ei osaa kohdentaa kyselyitä oikeisiin kohteisiin, kun sen tiedossa ei ole arvo-osuuksien todelliset omistajat. Esimerkiksi silloin, kun suomalainen hallintarekisteröitynyt omistaja tekee sisäpiirikauppoja ja arvo-osuustiliin on merkitty vain tilinhoitaja, ei viranomainen tunnista väärinkäytösepäilyä eikä tällöin osaa myöskään tiedustella asiaa. Näin ollen väärinkäytökset jäävät käytännössä kokonaan paljastumatta. On huomattava, että muutoksella lisättäisiin rikosentekomahdollisuuksia merkittävästi. Poliisin rikostutkinnassa ja -tiedustelussa on jo nyt tullut esille, että järjestäytyneet rikollisryhmät ovat kiinnostuneita hallintarekisteristä ja on oletettavaa, että sitä käytetään jo nyt esimerkiksi niin sanottujen veroparatiisiyhtiöiden kautta.

POL-2014-10187

2.3 Sisäpiiritiedon hyväksikäyttö

Muutoksella avattaisiin paitsi järjestäytyneelle rikollisuudelle kuin myös tavallisille sisäpiiriläisille mahdollisuus tehdä hyvin helposti sisäpiirikauppoja ja kätkeä rikoksella hankittuja varoja. Samalla viranomaisten selvittämiseen käytetty aika pidentyisi merkittävästi eikä selvitystyöllä todennäköisimmin saataisi selvitettyä koskaan todellisia omistajia. Helsingin poliisilaitoksen näkemyksen mukaan hallintarekisteröintiä koskeva sääntely tulisi mahdollisuuksien mukaan säilyttää sisällöltään nykyistä vastaavana.

2.4 Tiedonsaantimahdollisuuksien turvaaminen

Mikäli hallintarekisteröinti kuitenkin mahdollistetaan esityksen mukaisesti, tulee samalla pyrkiä mahdollisimman hyvin turvaamaan viranomaisten tiedonsaantimahdollisuudet väärinkäytösten selvittämiseksi. Edelleen on kuitenkin huomattava, ettei viranomaisten tiedonsaantioikeus ole aina riittävän tehokasta varsinkaan rikostorjunnan näkökulmasta. Tapausten medianäkyvyydellä on myös osaltaan merkittävä ennalta estävä vaikutus erityisesti sisäpiiririkosten osalta. Tietojensaanti ja hallinnan läpinäkyvyys suomalaisessa järjestelmässä on osaltaan vaikuttanut ennalta estävästi väärinkäytöksiin.

Poliisipäällikkö
Poliisikomentaja

Lasse Aapio

Apulaispoliisipäällikkö

Ilkka Koskimäki